

11.HR belső vizsga, magyar Reál

Irodalom

1. A görög eposzok: Homérosz: *Iliász* vagy *Odüsszeia*
2. A görög dráma: Szophoklész: *Antigoné*
3. *A Biblia*
4. Reneszánsz dráma: Shakespeare: *Romeo és Júlia* vagy *Hamlet*
5. A magyar reneszánsz: Janus Pannoius
6. A magyar reneszánsz: Balassi Bálint
7. A klasszicista dráma: Moliére: *Tartuffe*
8. A magyar felvilágosodás irodalma: Csokonai Vitéz Mihály
9. A romantika a világirodalomban (Hoffmann: *Az arany virágcserep* vagy Puskin: *Anyegin*)
10. A realizmus a világirodalomban (Tolsztoj: *Ivan Iljics halála*, Csehov: *A csinovnyik halála*, Gogol: *A köpönyeg*)
11. Kölcsey Ferenc költészete
12. Vörösmarty emberiségdrámája: *Csongor és Tünde*
13. Petőfi Sándor hitvesi költészete
14. Petőfi Sándor tájköltészete
15. Petőfi Sándor ars poeticája és forradalmi- látomásköltészete
16. Arany János balladaköltészete
17. Arany János epikája: *Toldi és Toldi estéje*
18. Jókai Mór: *Az arany ember*
19. Madách Imre: *Az ember tragédiája*
20. Mikszáth: *Beszterce ostroma*
21. Berzsenyi Dániel költészete

Nyelvtan

1. A kommunikációs folyamat tényezőinek, céljának, funkcióinak, valamint ezek összefüggésének megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással
2. A tömegkommunikáció jellemzői, funkciói, megjelenési formái, nyelvi és képi kifejezési formái
3. Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend)
4. A nyelvújítás lényege és jelentősége példák alapján
5. A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben
6. A nyelv társadalmi tagolódása szerinti csoportnyelvek, azok jellemző használati köre, szókincse
7. A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggése
8. A mondat fogalma, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai
9. Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szinterek szerint
10. Nyelvhasználati szinterek szerinti szövegtípusok (mindennapi, közéleti, hivatalos, tudományos, sajtó és média, szépirodalmi)
11. A szövegkohézió, a témaháló és a cím
12. A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra
13. A hivatalos felszólalás, hozzászólás különböző helyzetekben, a nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumai
14. Az érv felépítése. Az érvelés logikája, technikája; az érvek elrendezése. A releváns és a hibás érv megkülönböztetése
15. Az egyszerűbb alakzatok: felsorolás, ismétlődés, ellentét, gondolatrítmus
16. Az egyszerűbb szóképek köznyelvi és szépirodalmi szövegekben: hasonlat, metafora, metonímia

17. Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés. (A hangalak és jelentés kapcsolatának stilisztikai értéke)

18. A szóelemek

19. A magyar nyelv szófaji rendszere

20. Az összetett mondat (alá-és mellérendelő)

I. Fogalomtár

Az alábbi fogalmak ismerete és helyes alkalmazása mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgán elvárás és követelmény; az aláhúzott fogalmak közül néhányat (stílusorszakok és műfajok) saját szavakkal, helyesen és szabatosan definiálni kell tudni az írásbeli vizsgán.

- irodalmi alapfogalmak
 - o műnemek: epika, líra, dráma
 - o beszélő / lírai én, elbeszélő / narrátor
 - o műfaj, műfajkeveredés
 - o idő-, tér- és cselekményszerkezet
 - o késleltetés, keretes szerkezet
 - o értékvesztés, jellemfejlődés, idő- és értékszembesítés
 - o toposzok, vándormotívumok: út, évszakok, fa, víz
 - o hangulat, hangnem, stílus
- művelődéstörténeti korszakok, korstílusok, stílusirányzatok
antikvitás, középkor, reneszánsz, barokk, rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus, felvilágosodás, romantika, népiesség, realizmus
- eszmeáramlatok, eszmetörténeti korszakok
humanizmus, reformáció, felvilágosodás, empirizmus, racionalizmus
- esztétikai minőség: komikum, tragikum

- epikai műfajok
eposz, komikus eposz (vígeposz), eposzi kellékek, mese, monda, mítosz
(mitológia), legenda, novella, elbeszélés, elbeszélő költemény, anekdota, regény, példázat, evangélium, vallomás, prédikáció, intellem, geszta és krónika, krimi, ballada
- lírai műfajok
ars poetica, dal (népies mődal, helyzetdal, szerelmi dal, bordal)
elégia, himnusz, óda, episztola, rapszódia, epigramma, szereplíra, zsoltár, planctus, vágánslíra, trubadúrlíra, minnesang
- drámai műfajok és a drámához kapcsolódó fogalmak
tragédia, komédia, szatírtjáték, drámai költemény, konfliktusos dráma, hübrisz, katarzisz, monológ, dialógus, expozíció, alaphelyzet, bonyodalom, kibontakozás, tetőpont, megoldás, prológuş, epilógus, helyzet- és jellemkomikum

- rímelés (keresztrím, bokor, fél-, ölelkező rím, páros rím), ütemhangsúlyos verselés (ütem és szótagszám), időmértékes verselés (hexameter, pentameter, disztichon, verslábak), tercina és szonett, alliteráció, soráthajlás (enjembement), figura etymologica
- egyéb.: allegória, alliteráció, apokrif, blank verse, carmen, cezúra, commedia del'arte, szinoptikus, evangélium, hármas egység elve, jeremiád, kánon, oktáva, passió, példázat, , rapszódia, refrén, toposz, anafora, epifora, imitatio
- eposzi kellékek (in medias res, invokáció, expozíció, propozíció, enumeráció, deus ex machina, hexameter, epitheton ornans) retardáció, anticipáció, kronologikus, anakronisztikus, lineáris
- antik dráma elemei (sztaszimon, epeiszodion, exodosz, exodikon, kommosz, prologosz, parodosz, krízis)
- shakespeare-i szonett, petrarcai szonett, szapphói strófa
- Balassi- strófa, búcsúvers, danse macabre, farce, helyzetkomikum, jellemkomikum, rezonőr, parafrázis
- regény (karrier-, pikareszk, család-, fejlődés-) anekdota, emlékirat

II. Ismerendő művek az írásbeli irodalom-feladatsorhoz

Műfajt is kell tudni kapcsolni a művekhez, ahol lehet!!!

Homérosz: Iliász, Odüsszeia

Szapphó: Aphroditéhoz

Szophoklész: Antigoné

Ómagyar Mária-siralom

Halotti beszéd

Dante: Isteni színjáték

Villon: Nagy Testamentum

Petrarca: Daloskönyv

Boccaccio: Dekameron

Shakespeare: Romeo és Júlia, Hamlet, Szentivánéji álom

Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról, Pannónia dicsérete

Balassi Bálint: Hogy Júliára talál, így köszöne néki; Egy katonaének, Adj már csendességet

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem

Molière: Tartuffe

Daniel Defoe: Robinson Crusoe

Jonathan Swift: Gulliver utazásai

Voltaire: Candide

Csokonai Vitéz Mihály: Konstacinápoly, Az estve, Tartózkodó kérelem, A Magánossághoz, A Reményhez, Szegény Zsuzsi a táborozáskor, Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz

Kölcsey Ferenc: Hymnus, Vanitatum vanitas

Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde, Szózat, Emberek, Előszó, A vén cigány

Petőfi Sándor: Az alföld, A puszta, télen, A helység kalapácsa, Fa leszek, ha..., A természet vadvirága, A XIX, század költői, Nemzeti dal, Az apostol, Szeptember végén

Arany János: Toldi, Toldi estéje, Ágnes asszony, A walesi bárdok, Szondi két apródja, Mindvégig, Letésem a lantot, Kertben, Tengeri-hántás, Hídvatás

Madách Imre: Az ember tragédiája

Mikszáth: Beszterce ostroma, Tót atyafiak, A jó palócok

Jókai: Az arany ember